

Hava müdafaa genel komutanlığı teşkili ve vazifesi hakkında kanun lâyihası ve Millî müdafaa ve Bütçe encümenleri mazbataları(1/817)

T. C.

Başvekâlet

15- V - 1937

Kararlar müdürlüğü

Sayı : 6/1676

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Hava müdafaa genel komutanlığı teşkili ve vazifesi hakkında Millî müdafaa vekilligince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetince 12 - V - 1937 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibe ve Maliye vekilliginin mütaleanesile birlikte sunulmuştur.

Başvekâlet V.

Dr. R. Saydam

Hava müdafaa genel komutanlığı teşkili ve vazifesi hakkındaki kanun lâyihasının mucib sebepleri

1 - Hududsuz hava sahalarında serbestisini tamamen muhafaza eden ve istenilen mahalle müessir olmak suretile mühim roller oynayan uçaklar, fennin yardımı ile son zamanlarda kudretli bir silâh mevkiine yükselmiştir. Diğer silâhların yardımı olmaksızın başlıbaşına muazzam işler başaracağı kuvvetle tahmin edilen bu hava orduları yalnız kara ve deniz kuvvetlerini değil, memleket dahilinde şehir ve kasabaları, fabrika ve mühim sanayii ve istihsal merkezlerini, demiryol, şose, erzak ve mühimmat depolarını, hava istasyonlarını ve mezruatı tahrib etmek suretile ordu ve halkın işe ve nakliyat işlerini sekteye uğratmağa ve tahribata devam ederek halkın maneviyatını bozmağa çalışacaktır.

2 - Bu sarih tehlikeye karşı memleketin maddî ve manevî kudretlerinin muhafazası yolunda (aktif ve passif koruma) işlerinin ihzarı için bütün bir milletin, büyük küçük herkesin el birliğile ve bir plân dahilinde çalışması ve bu muazzam işin istenildiği şekilde ve muntazam bir surette döndürülmesi ve bütün teşkilâtın bir elden tam bir vukuf ile idare edilmesi zaruretini meydana koymaktadır.

3 - Bu zaruretlendir ki hazardsa bütün memlekete şamil hava korunma plânlarının ihzar, halı ve Hükümet teşkillerinin muhtelif kısımlarını alâkadar eden tekml hava müdafaasına aid teşkilât işlerini ve bunlara aid tesisleri ve müdafaa usul ve talimatlarını tesbit ve tatbikat sahasına geçerek umumî hava korunma işlerini tanzim edecek bir makamın teşkiline lüzum görülmüş ve bu maksatla da (Hava müdafaa genel komutanlığı teşkili ve vazifesi) hakkındaki kanun lâyihası tanzim edilmiştir.

Bakanlıklar arasındaki hava müdafaasına aid işlerin müzakere ve tanzim ve işin süratle intaamı temin etmek üzere Genel kurmay Başkanlığında ve müsteşarlıkların işbirakile kadro dahilinden bir (Yüksek hava müdafaa komisyonu) teşkili lüzümlü görülmüş ve bu kanun içerisine bu maksadı temin etmek üzere bir de hüküm konulmuştur.

Maliye vekâletinin 11 - V - 1937 tarih ve 131110/2048 sayılı tezkeresi suretidir.

Millî müdafaa vekillîğinden Yüksek makamınıza sunulub Maliyeye tevdi buyurulan ilişik 27 - III - 1937 tarih ve 152/409 sayılı yazı ile eki bulunan (Hava Müdafaa Genel komutanlığı teşkili ve vazifesi hakkındaki lâyihası) ve mucib sebepleri tetkik edildi.

Bu preje ile teşkili derpiş edilen (Hava genel komutanlığı) ile Yüksek hava müdafaa komisyonu teşkilâtının, halen mevcut olan umumî kadrolara yeni bir ilâveyi istilzam etmeyeceği lâyiha metninden anlaşılmaktadır.

Millî müdafaa vekâletinin merkez teşkilâtını ve bunların vazifelerini gösteren müstakil bir kanun mevcut olmadığına ve askerî kadrolar, 1453 sayılı kanuna nazaran Bütçe Encümenince teslit olunacağına göre mevzu bahis teşekkül için birkanun tedvinine esas itibarile ihtiyaç görülmemekte ise de; yurdun havaya karşı korunma işlerinin tekmil memlekete şamil olarak bir elden idaresini temin üzere bu lâyihanın teklif edildiği Millî müdafaa vekâletinin alâkadar dairesinden alınan şifahî izahattan anlaşılmıştır. Bu izahata göre lâyihanın Meclise takdiminde Maliyece mahzur görülmemektedir.

Ancak hava saldırmalarına karşı korunma tedbirleri noktasından Dahiliye vekâletince (Hava saldırmalarına karşı passif korunma tedbirleri) adlı bir lâyiha hazırlanmış ve bu lâyiha ile aynı mevzu üzerinde muhtelif teşekküllere ayrı ayrı salâhiyet ve vazifeler verilmesi derpiş edilmiş olduğundan, aynı mevzua temas eden mezkûr lâyihanın da ilişik kanun lâyihası ile tevhid edilerek tensib buyurulacak bir şekilde ve bir arada yeni bir lâyiha tanzimi muvafık olacağını mütaleaten arz ederim.

Maliye vekili
Fuad Ağralı

Millî Müdafaa encümeni mazbatası

T. B. M. M.
M. M. Encümeni
Karar No. 42
Esas No. 1/817

2 - VI - 1937

Yüksek Başkanlığa

Hava Müdafaa Genel Komutanlığı teşkili ve vazifesi hakkında Millî Müdafaa vekillîğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibe ve Maliye vekillîğinin mütaleasıyla birlikte sunulduğuna dair olub encümenimize verilen Başvekâletin 15 Mayıs 1937 tarihli ve 6/1676 sayılı tezkeresi ve bağlı evrakı Millî Müdafaa vekillîğinden ve Dahiliye vekillîğinden gönderilen memurları huzurunda okundu ve görüşüldü:

Kudretli bir silâh haline yükselmiş olan hava ordularının saldırmaları karşısında yurd dahili-nin aktif ve pasif müdafaasını bir elden idare etmek üzere hazarda Genel Kurmay Başkanlığına ve seferde de Başkomutanlığa bağlı ve kor komutanlığı salâhiyetini haiz olup bir Hava Müdafaa genel komutanlığı teşkili ve vazifesi hakkındaki Hükümetin esbabı mucibesi

encümenimizce de yerinde görülmüş ve 1,6 nec maddelerde bazı değişiklikler yapılarak lâyiha encümenimizce aynen kabul edilmiştir.

Yüksek Heyetin tasvibine arz edilmek üzere sayın Başkanlığa sunulur.

M. M. E. Reisi	M. M.	Kâtib
Diyarbakir	Erzurum	Samsun
K. Sevüktekin	Ş. Koçak	R. Barkan
Antalya	Balıkesir	Bilecik
C. Mengilibörü	C. Esener	E. Bozok
Çoruh	Elâziz	Erzurum
A. Us	A. S. Ohkay	A. Akyürek
İstanbul	Kocaeli	Manisa
Dr. H. Ş. Erel	N. Bozatkı	K. N. Duru
Muğla	Sinop	Tekirdağ
V. Tuna	C. K. İncedayı	R. Apak
Tokad	Urfa	Yozgad
H. Konay	A. Yazgan	C. Arat

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni

M. No. 147

Esas No. 1/817

7 - VI - 1937

Yüksek Reisliğe

Hava Müdafaa genel komutanlığı teşkili ve vazifeleri hakkında olup Başvekâletin 15 - V - 1937 tarih ve 6/1676 sayılı tezkeresile Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Millî Müdafaa encümeni mazbatasile birlikte encümenimize verilmiş olmakla Millî Müdafaa vekâleti Siyasî müsteşarı Necib Âli Küçüka hazır olduğu halde okundu ve konuşuldu.

Son zamanlarda bütün milletlerce hava kuvvetlerine verilen ehemmiyet göz önünde tutularak yurdumuzu hava hücumlarından sıyanet ve alınması lâzımgelen tedbirleri temin maksadile ve bu işin bir elden idaresi gayesile Hükûmetçe hazırlanan kanun lâyihası encümenimizce de yerinde görülmüş ve bazı yazı değişiklik-

lerle kabul olunmuştur.

Umumî Heyetin tasvibine konulmak üzere Yüksek Reisliğe sunuldu.

Reis	R. V.	M. M.
Burdur	Isparta	Trabzon
M. Ş. Özkan	Mükerrem Ünsal	R. Karadeniz
K.		
İstanbul	Balıkesir	Çorum
F. Öymen	E. Adakan	M. Cantekin
Çorum	Diyarbakir	Kayseri
E. Sabri Akgöl	Rüştü Bekit	N. Kerven
Kırklareli	Malatya	Manisa
Ş. Ödül	O. Taner	T. Türkoğlu
Maraş	Sivas	Sivas
A. Tiridoğlu	R. Çiner	R. Başara

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Hava müdafaa genel komutanlığı teşkili ve vazifesi hakkında kanun lâiyhası

MADDE 1 — Yurdun havaya karşı korunma işlerinin tekml memlekete şamil olmak üzere plân dahilinde bir elden idare edilmesi için korkomutanlığı salâhiyetini haiz bir Hava müdafaa genel komutanlığı teşkil olunur.

MADDE 2 — Hava müdafaa genel komutanlığı doğrudan doğruya emir ve kumanda itibarile hizada Genelkurmay başkanlığına ve seferde Başkumandanlığa bağlıdır.

MADDE 3 — Hava müdafaa genel komutanlığı, hizada bütün memlekete şamil hava koruma plânlarını ihzar ve yurd dahilindeki halkı ve Hükümet teşkillerinin muhtelif kısımlarını alâkadar eden tekml hava müdafaa-asma aid teşkilât işlerini ve bunlara aid tesisleri ve müdafaa usul ve talimatlarını tesbit ve Yüksek hava müdafaa komisyonu ile ilgili vekâletlerin mütaleasını alarak yaptrır.

MADDE 4 — Hava korunmasma aid vücud bulan bütün teşkillerin talim ve terbiye, tatbikatları Hava müdafaa genel komutanlığına aiddir.

MADDE 5 — Vekâletlerin hava müdafaa-asma aid işleri müzakere, tanzim ve işin süratle intacını temin etmek üzere bir Yüksek hava müdafaa komisyonu teşkil olunur. Bu komisyon teşkilâtı bağlı cetvelde gösterildiği veçhile kadro dahilinden teşekkül eder.

MADDE 6 — Hava müdafaa genel komutanlığının vekâletlerle ve Yüksek hava müdafaa komisyonile çalışma tarzı vekâletlerin mütaleaları almarak Genelkurmayca tanzim edilecek bir talimatname ile tesbit olunur.

MADDE 7 — Hava müdafaa genel komutanlığı bakanlıklar ve müstakil müesseselerle doğrudan doğruya muhabere eder.

MİLLÎ MÜDAFAA ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Hava Müdafaa Genel komutanlığı teşkili ve vazifesi hakkında kanun lâiyhası

MADDE 1 — Yurdun hava tehlikesine karşı korunma işlerinin bir elden idare edilmesi için korkomutanlığı salâhiyetini haiz bir Hava müdafaa genel komutanlığı teşkil olunur.

MADDE 2 — Hükümetin maddesi aynen.

MADDE 3 — Hükümetin maddesi aynen.

MADDE 4 — Hükümetin maddesi aynen.

MADDE 5 — Hükümetin maddesi aynen.

Başkan : Genel Kurmay Başkanı,
Asbaşkan : Hava müdafaa Genel komutanı,
Azalar : Bakanlıklar müsteşarları (Millî müdafaa vekâletinden yalnız hava müsteşarı),
Yazı işleri : Genel Kurmayca tedvir olunur.

MADDE 6 — Hava müdafaa Genel komutanlığının vekâletlerle ve Yüksek hava müdafaa komisyonile çalışma tarzı vekâletlerin mütaleaları almarak Genel kurmayca tanzim ve tesbit olunur.

MADDE 7 — Hükümetin maddesi aynen.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

MADDE 1 — Millî müdafaa encümeninin birinci maddesi aynen.

MADDE 2 — Hükûmetin ikinci maddesi aynen.

MADDE 3 — Hava müdafaa Genel komutanlığı bu kanun ile teşkil edilmiş olan yüksek hava müdafaa komisyonu ile ilgili vekâletlerin mütaleasını alarak hizada bütün memlekete şamil hava korunma plânlarını ihzar eder. Yurd dahilindeki halkı ve Hükûmet teşkillerinin muhtelif kısımlarını alâkadar eden tekml hava müdafaasına aid teşkilât işlerini ve bunlara aid tesisleri yaptırır. Müdafaa üsul ve talimatlarını tesbit eder.

MADDE 4 — Hükûmetin 4 nci maddesi aynen.

MADDE 5 — Vekâletlerin hava müdafaasına aid işlerini müzakere ve tanzim etmek üzere yüksek hava müdafaa komisyonu namile Genel Kurmay Başkanının başkanlığı altında hava genel komutanı, bakanlıklar müsteşarlarından (Millî müdafaa vekâletinden yalnız hava müsteşarı) mürekkebe bir komisyon teşkil olunur. Hava müdafaa genel komutanı komisyonun asbaşkanıdır.

Bu komisyonun yazı işleri Genel kurmayca tedvir olunur.

MADDE 6 — Hava müdafaa genel komutanlığının vekâletlere ve Yüksek hava müdafaa komisyonile çalışma tarzı vekâletlerin mütaleaları alarak Genel Kurmayca tesbit olunur.

MADDE 7 — Hükûmetin 7 nci maddesi aynen.

Ha.

M. M. E.

MADDE 8 — Bu kanun neşri tarihinden mu-
teberdir.

MADDE 8 — Hükûmetin maddesi aynen.

MADDE 9 — Bu kanunun tatbikına İcra
Vekilleri Heyeti memurdur.

MADDE 9 — Hükûmetin maddesi aynen.

12 - V - 1937

Bş. V. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>Dr. R. Saydam</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>K. Özalp</i>
Da. V.	Ha. V. V.	Mal. V.
<i>Ş. Kaya</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>F. Ağralı</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>Ş. Arıkan</i>	<i>A. Çetinkaya</i>	<i>C. Bayar</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. R. Saydam</i>	<i>Rana Tarhan</i>	<i>Muhlis Erkmen</i>

B. E.

MADDE 8 — Hükümetin 8 nci maddesi
aynen.

MADDE 9 — Hükümetin 9 neu maddesi
aynen.

ÖZETVEL

Yüksek Hava müdafaa komisyonunun teşkilâtı

Başkan : Genel kurmay Başkanı,

Asbaşkan : Hava müdafaa genel komutanı,

Aazlar : Bakanlıklar müsteşarları (Milli müdafaa vekâletinden yalnız hava müsteşarı)

Yazı işleri : Genel kurmayce tedvir olunur.

